

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
KAPGEM
KAMU POLİTİKALARI ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME MERKEZİ

TÜRKİYE ULUSLARARASI ÖĞRENCİ POLİTİKASI

Editör
Prof. Dr. Fatih KIRIŞIK

Hazırlayanlar
Öğr. Gör. Dr. Kürşat ARSLAN
Öğr. Gör. Dr. Okan DEDE
Öğr. Gör. Hüseyin ATASEVEN

KAPGEM-3
09.06.2025

GİRİŞ

Yükseköğretim kurumları yüzyıllar boyunca gelişimin öncüleri olmuşlardır. Bu doğrultuda bilimin gelişimine katkıda bulunarak toplumsal ve ekonomik kalkınmayı destekleyen uluslararası kurumlar haline gelmişlerdir. Günümüzde ise küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki ilerlemeler bu kurumların uluslararasılaşma çabalarını daha stratejik bir boyuta taşımaktadır (Altbach & Knight, 2007). Uluslararasılaşma yükseköğretimin temel işlevlerine uluslararası, kültürlerarası ve küresel bir boyut entegre etme süreci olarak tanımlanmaktadır (Knight, 2004). Bu süreç yalnızca yüksek gelirli ülkelerde değil, gelişmekte olan ülkelerde de bir reform aracı olarak görülmektedir (de Wit, 2002).

Türkiye coğrafi konumu, tarihi, kültürel, dini bağları, ticari ve siyasi ilişkileri sayesinde uluslararasılaşma süreçlerinde avantajlı bir konuma sahiptir. Ayrıca Türk toplumlarıyla olan akrabalık, tarihi, sosyo-kültürel bağları ve son dönemde kurulan yakın ilişkiler de bu süreci desteklemektedir (Kondakçı, 2011). Bu ilişkiler, geçmişten günümüze Türkiye'nin benimsediği sömürgecilik karşıtı bir anlayış temelinde şekillenmiştir. Bu bağlamda, Türkiye'nin 2000'li yıllardan itibaren Afrika ülkeleri ile yürüttüğü diplomatik ve ticari ilişkilerin güçlenmesi bu bölgelerden gelen öğrenci sayısının artmasını sağlamıştır (Arslan, 2024). Sonuç olarak, uluslararasılaşma Türk yükseköğretiminde hem tarihsel kökenlere dayanan bir olgu hem de küresel dinamiklere yanıt veren stratejik bir öncelik olarak değerlendirilmektedir. Bu süreç yalnızca akademik değil, ekonomik, sosyo-kültürel ve politik alanlarda da önemli katkılar sağlamaktadır. Türkiye'nin bu alandaki çabaları uluslararası düzeyde daha güçlü bir yükseköğretim sistemi inşa etme vizyonunu yansıtmaktadır.

Dünyada ve Türkiye'de Uluslararası Öğrenci Hareketliliğine Genel Bakış

Küresel gelişmelerle birlikte özellikle son yirmi yıllık süreçte uluslararası öğrenci hareketliliği, dünya yükseköğretiminde akademik, sosyo-kültürel, ekonomik ve politik etkileriyle giderek daha önemli bir konuma gelmiştir (Arslan, 2024; Günay & Günay, 2011). Uluslararası öğrenciler bulundukları ülkelere beşerî ve ekonomik kaynaklar açısından önemli avantajlar sunmaktadır. Bu bakımdan uluslararası öğrenci sayısındaki artış, nitelikli insan kaynağı oluşumunda ve beyin göçünün gerçekleşmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Üniversitelerde uluslararası öğrencilerin ve akademisyenlerin varlığı eğitimin niteliğini artırmasının yanı sıra kültürlerarası diyalog ortamının oluşmasına katkı sunmaktadır.

Yoğunlaşan küresel rekabetin etkisiyle son elli yılda uluslararası öğrenci hareketliliği sürekli bir artış göstermiştir. Küresel ölçekte uluslararası öğrenci sayısının önümüzdeki on yıl

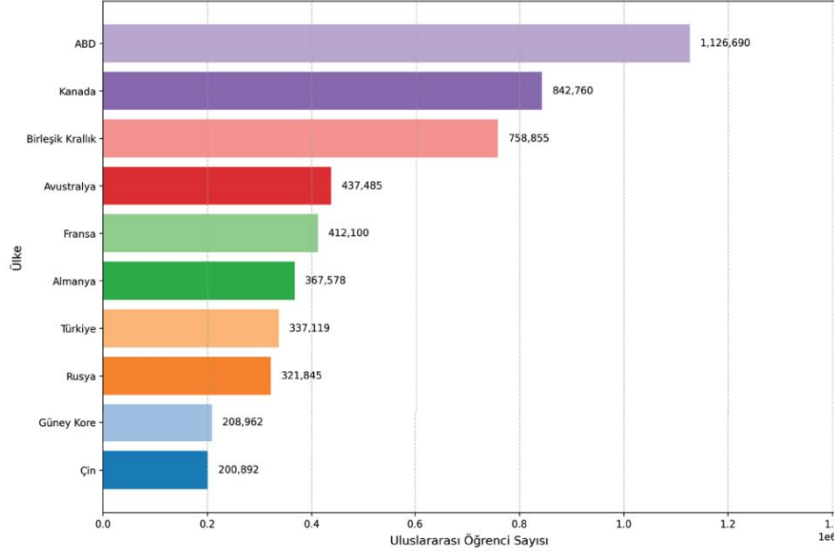
içinde 8 milyona ulaşacağı öngörülmektedir (de Wit & Altbach, 2021). Bu bakımdan ABD, Birleşik Krallık, Avustralya, Kanada gibi birçok gelişmiş dünya ülkesinin yanı sıra özellikle son dönemde bazı ülkeler yükseköğretim alanında reformlar yaparak geleneksel uluslararası öğrenci güzergahlarını değiştirmek için adımlar atmaktadır. Son yıllarda bu ülkeler arasında Türkiye, Çin, Malezya, Singapur, Güney Kore, Hindistan, Suudi Arabistan, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri ve Brezilya gibi ülkeler ön plana çıkmaktadır (Arslan, 2024; de Wit & Altbach, 2021; Wu & Zha, 2018). Dolayısıyla uluslararası öğrenci hareketliliği ülkeler için giderek daha stratejik bir önem kazanmaktadır. Gelişmiş ülkelerin uzun yıllardır yararlandığı bu küresel ekosistem Türkiye gibi yeni aktörlerin ortaya çıkmasıyla birlikte çeşitlenmekte ve rekabetin boyutları değişmektedir. Bu durum yalnızca ekonomik katkıların ötesinde, uluslararası arenada yumuşak güç biriktirme, beyin göçü sağlama, bilimsel araştırma kapasitelerinin gelişmesi, kültürlerarası diyalog ortamlarının oluşması, ülke dilinin küreselleşmesi, ülkeler arası ilişkileri geliştirilmesi, ihracat imkanlarını artırması, turizme katkılar sağlaması ve ulusal iş gücüne nitelikli bireyler kazandırılması gibi çok yönlü faydalar sunmaktadır (Arslan, 2024).

Küresel ölçekte gerçekleşen öğrenci hareketliliği yarışında öncü olmak isteyen Türkiye özellikle son dönemlerde yükseköğretimde uluslararasılaşma çabalarına hız vererek meseleyi bir politika önceliği haline getirmiştir (Arslan, 2024; Seggie & Ergin, 2018). Son yıllarda küresel bir güç olarak konumlanan Türkiye'nin bu rolünü sürdürebilmesi, diplomatik çabalarının yanı sıra, nitelikli bir iş gücüne sahip olmasına ve uluslararası alanda güçlü sosyal, ekonomik ve kültürel ilişkiler geliştirmesine bağlıdır. Bu bağlamda, Türkiye'nin yükseköğretim sisteminde uluslararası öğrenci sayısını artırmaya yönelik çabaları bu ilişkilerin oluşturulmasına katkı sunmaktadır (Arslan, 2024; Özer, 2012).

Her geçen yıl artan uluslararası öğrenci sayısı Türkiye uluslararası öğrenciler için küresel bir cazibe merkezi haline gelmiştir. Bu doğrultuda Türk yükseköğretim sistemindeki uluslararası öğrenci sayısını gelişmiş ülkelerle rekabet edebilecek seviyeye çıkarmak ve bu hareketlilikten en yüksek faydayı sağlamak için mevcut durumun doğru şekilde anlaşılması ve analiz edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla mevcut raporda öncelikle karşılaştırmalı bir perspektifle dünyada ve Türkiye'de uluslararası öğrenci hareketliliğine ilişkin sayısal verilere yer verilmiş; ardından mevcut literatür ışığında, Türk yükseköğretiminin uluslararasılaşma sürecinde geliştirilmesi gereken yapısal alanlar, uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki eğitim ve yaşam deneyimlerinin zenginleştirilmesi için atılması gereken adımlar ve iyileştirme önerileri ele alınmıştır.

Uluslararası Öğrencilere İlişkin Güncel Veriler

Küresel öğrenci hareketliliğine ilişkin veriler incelendiğinde (bkz. Grafik 1) dünyada en fazla uluslararası öğrenci ağırlayan ülkelerin gelişmiş ülkelerden oluştuğu göze çarpmaktadır. ABD, 1 milyonun üzerinde uluslararası öğrenciye ev sahipliği yaparak listenin

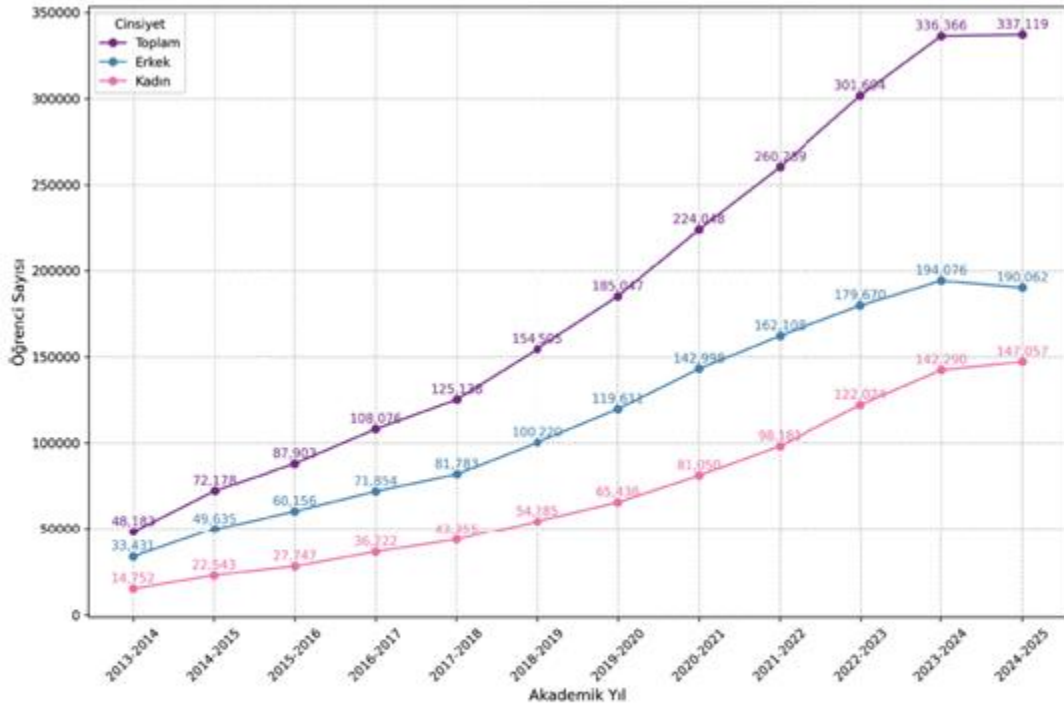
Grafik 1: Uluslararası Öğrenci Sayısı En Yüksek 10 Ülke (2024)

Kaynak: Institute of International Education (2024); YÖK (2024-2025)

başında yer almakta ve küresel yükseköğretim ekosistemindeki liderliğini korumaktadır. Bunu Kanada ve Birleşik Krallık takip etmektedir. Türkiye ise uluslararası öğrenci sayısını her geçen yıl artırarak küresel yükseköğretim alanında daha rekabetçi bir konuma gelmektedir.

Türkiye'nin uluslararası öğrenci sayısında ilk 10'da yer alması, bir cazibe merkezi olarak küresel yükseköğretim ekosisteminde etkili bir aktör olma hedefini de desteklemektedir. Özellikle komşu bölgeler ve Türkistan coğrafyasından gelen öğrencilerin yanı sıra Afrika ve Güneydoğu Asya gibi daha uzak coğrafyalardan da öğrenci çekmesi, Türkiye'nin bu alandaki stratejik vizyonunun bir göstergesidir. Bu avantajlara sahip Türkiye'nin atacağı yeni adımlarla kısa süre içerisinde ilk 5'e ardından da ilk 3'e girmesi mümkündür.

Türkiye'nin uluslararası öğrenci sayısında son on yılda gözlenen istikrarlı artış kayda değer düzeydedir. Grafik 2 incelendiğinde 2013-2014 akademik yılında uluslararası öğrenci sayısı oldukça sınırlıyken (48.183), 2025 yılına gelindiğinde bu sayı neredeyse 7 kat artış göstererek 337.119 uluslararası öğrenciye ulaşmıştır. Kadın ve erkek öğrenciler arasında dengeli bir artış yaşanmakla birlikte, toplam öğrenci sayısındaki bu büyüme, Türkiye'nin yükseköğretimde uluslararasılaşmaya verdiği önemin bir yansımasıdır.

Grafik 2: Akademik Yıl Bazında Kadın, Erkek ve Toplam Uluslararası Öğrenci Sayısı
Kaynak: YÖK (2024-2025)

Türkiye'nin; Asya, Avrupa ve Afrika'nın kesişim noktasında yer alması, kültürel ve tarihsel bağlarını stratejik şekilde kullanması, üniversite sayısını önemli ölçüde artırması, bilimsel alanda dünya çapında hızlı yükselme, dünyaya açılma politikası ile görünürlüğünün büyük ölçüde artması, demokratik işleyişin kesintiye uğramaksızın devam etmesi, farklı milletlere hoşgörülü toplumsal yapının varlığı gibi pek çok olumlu faktör uluslararası öğrenciler için cazip bir merkez haline gelmesini sağlamıştır.

POLİTİKA ÖNERİLERİ

Bu raporda, uluslararası öğrenci hareketliliğinin dünya genelindeki görünümü değerlendirilirken, Türkiye'nin bu alandaki potansiyelini en üst düzeyde çıkarmasına yardımcı olacak somut politika önerileriyle desteklenen stratejik bir yol haritası sunmak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda aşağıda geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gereken alanlara ilişkin politika önerilerine yer verilmiştir.

Uluslararası Öğrenci Destek Sistemlerinin Güçlendirilmesi

Uluslararası öğrencilerin Türkiye'ye geldiklerinde yaşadıkları uyum sorunlarını azaltmak için, bütüncül bir destek sisteminin oluşturulması gereklidir. Varış öncesi bilgilendirme, etkili oryantasyon, dil desteği, sosyal uyum programları ve konaklama

danışmanlığı gibi temel hizmetler kapsayıcı bir yapı içinde sunulmalıdır. Bu sistem, öğrencilerin yalnızca akademik değil, kültürel ve bireysel düzeyde de adaptasyonunu kolaylaştırarak genel memnuniyeti artıracaktır. Destek mekanizmalarının sürdürülebilirliği ve erişilebilirliği sağlanmalı, süreçler sürekli değerlendirilerek iyileştirilmelidir.

Kampüslerde Çokkültürlü ve Kapsayıcı Ortamın Teşvik Edilmesi

Kültürel farklılıkların etkili biçimde yönetilmesi üniversiteler için stratejik bir öneme sahiptir. Üniversitelerin çokkültürlü bir kampüs ortamı oluşturması, sadece uluslararası öğrenciler için değil, yerel öğrenciler açısından da kültürel etkileşim ve hoşgörü ortamı yaratır. Bu amaçla kültürel etkinlikler, ortak projeler, geleneksel günler ve kültürlerarası etkileşimi teşvik eden sosyal faaliyetler düzenlenmelidir. Her öğrencinin katılımını teşvik edecek kapsayıcı yapılarla kültürel öğrenme ortamı çeşitlendirilmeli, üniversitelerin toplumsal kapsayıcılık vizyonu somut uygulamalarla desteklenmelidir.

Öğrenci Geri Bildirim Mekanizmalarının Kurulması

Uluslararası öğrencilerin ihtiyaçlarını zamanında tespit edebilmek için sistemli geri bildirim ve çözüm mekanizmalarının geliştirilmesi gerekmektedir. Çevrimiçi anketler ve yüz yüze görüşmeler yoluyla öğrencilerin deneyim ve beklentileri düzenli olarak toplanmalı, bu veriler analiz edilerek karar alma süreçlerine entegre edilmelidir. Elde edilen veriler doğrultusunda hızlı ve şeffaf çözümler sunulmalı, öğrencilere alınan aksiyonlarla ilgili düzenli bilgilendirme yapılmalıdır. Bu sistemler, kurumların öğrenci odaklı yaklaşımlarını güçlendirecek ve öğrenci memnuniyetine katkı sağlayacaktır.

Burs Programlarının Stratejik ve Cazip Hale Getirilmesi

Uluslararası öğrencilerin ülke tercihlerinde en önemli etkenlerden biri olan burs olanaklarının stratejik bir biçimde yeniden yapılandırılması gereklidir. Bu bağlamda uluslararası öğrencilere sunulan burs imkanları yalnızca kamu kurumları özelinde değil, sivil toplum örgütleri ve özel sektör destekleri gibi unsurlarla zenginleştirilmelidir. Alan odaklı, bölgesel hedefli ve disiplin temelli burs seçenekleri geliştirilerek nitelikli öğrenci çekimi sağlanabilir. Burs süreçleri şeffaf, erişilebilir ve çok dilli platformlar üzerinden yürütülerek güven artırılmalı, bu sayede Türkiye'nin yükseköğretimdeki uluslararası prestiji daha da güçlendirilmelidir.

Tanıtım ve Uluslararası Görünürlüğün Artırılması

Türk üniversitelerinin küresel düzeyde görünürlüğünü artırmak için tanıtım stratejileri yeniden yapılandırılmalıdır. Üniversitelerin güçlü yönleri (akademik başarılar, altyapı, sosyal imkanlar) hedef ülkelerde etkili dijital kampanyalarla tanıtılmalı, mevcut uluslararası öğrencilerin başarı hikayeleri aktif olarak kullanılmalıdır. Ayrıca, uluslararası üniversitelerle stratejik iş birlikleri ve ortak programlar geliştirilerek hem görünürlük hem de akademik prestij artırılmalıdır. Tanıtım faaliyetleri, hedef ülkelerde uygun dillerde ve platformlarda yürütülmeli; bu süreç sosyal medya platformları ve öğrenci elçileri gibi araçlarla desteklenmelidir.

Uluslararası Mezun Ağı ve Mezun İlişkilerinin Güçlendirilmesi

Uluslararası mezunlarla sürdürülebilir ilişkiler kurmak, üniversitelerin yurt dışındaki görünürlüğünü artırmak açısından stratejik öneme sahiptir. Mezunların kariyer gelişimlerinin izlenmesi ve başarı hikayelerinin paylaşımı mümkün kılan bir mezun takip sistemi oluşturulmalı; mezunlara yönelik etkinlikler, seminerler ve çevrimiçi ağlar aracılığıyla aktif bir iletişim ağı sürdürülebilmelidir. Ayrıca mezunlarla gönüllü tanıtım elçisi programları geliştirilerek üniversitelerin uluslararası alanda tanınırlığına değerli katkı sunulabilir. Bu ilişki, yükseköğretim kurumlarının kurumsal itibarını artırabilmek; uzun vadeli akademik ve ticari iş birliklerinin gelişimi için önemli bir unsur ve fırsat niteliği taşımaktadır.

Uluslararası Öğrencilerin Yükseköğretime Erişiminin Güvence Altına Alınması

Uluslararası öğrenci alım süreçlerinin güvenilirliğini artırmak için bürokratik prosedürler sadeleştirilmeli ve aracı kurumların faaliyetleri etkin biçimde denetlenip takip tutulmalıdır. Tüm aracı kurumlar için zorunlu akreditasyon şartı getirilmelidir; sadece standartları karşılayan kurumlara yetki verilmelidir. Başvurulardan öğrencilerin kabul süreçlerine kadar olan aşamalarda yapılan işlemlerin şeffaflığı ve doğruluğu öğrenci adaylarının süreçte kendilerini güvende hissetmelerini sağlayacaktır.

SONUÇ

Son yıllarda uluslararası öğrenci hareketliliği, yükseköğretim sistemlerinin küreselleşmesi ve ülkeler arasında artan rekabetle birlikte stratejik bir öneme kavuşmuştur. Gelişmiş birçok ülke başta ABD, Kanada ve Birleşik Krallık olmak üzere uluslararası öğrencileri çekmek için yoğun çaba sarf etmektedir. Bu çabanın temelinde uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülkelere sundukları çok yönlü katkılar yer almaktadır (Akpınar &

Küçüköksel, 2022). Nitelikli insan kaynağının dolaşımını sağlayarak bilimsel üretkenlik ve yenilikçiliğe katkı sunan uluslararası öğrenciler; eğitim, barınma, ulaşım ve tüketim gibi alanlardaki harcamalarıyla yerel ve ulusal ekonomilere doğrudan gelir sağlamaktadır. Kültürel açıdan ise toplumların çeşitliliğini zenginleştirerek çokkültürlü yapının gelişmesine katkıda bulunmakta, mezuniyet sonrası ülkeleriyle kurdukları ticari, diplomatik ve akademik ilişkiler sayesinde ev sahibi ülkenin yumuşak güç kapasitesini önemli ölçüde artırmaktadırlar.

Türkiye, coğrafi konumu, tarihsel mirası ve kültürel zenginliği ile uluslararası öğrenciler için cazip bir ülke haline gelmiştir (Acar, 2016; Özer, 2012; Polat & Arslan, 2022). 2000’li yılların başından itibaren uygulamaya konulan stratejik politikalar sonucunda Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısında önemli bir artış yaşanmış ve bu artış, yükseköğretim kurumlarının küresel aktör olma rolünü pekiştirmiştir (Erciş & Arastaman, 2022; Yılmaz & Güçlü, 2021). Ancak, uluslararası öğrencilerin Türkiye’ye olan ilgisi yükseköğretim sisteminin stratejik düzeyde yeniden değerlendirilmesini ve güçlendirilmesini gerektiren bazı alanlara da dikkat çekmektedir. Dil bariyerlerinin aşılması, kültürel uyumun desteklenmesi, mali destek ve imkânların artırılması ve cazip hale getirilmesi, akademik entegrasyonun kolaylaştırılması, üniversite içi ve dışı tanıtım faaliyetlerinin güçlendirilmesi, öğrenci geri bildirim mekanizmalarının kurulması, güçlü bir uluslararası mezun ağının oluşturulması ve yükseköğretime erişilebilirliğin güvence altına alınması gibi konular, uluslararası öğrencilerin deneyimlerini daha olumlu hale getirmek için kritik öneme sahiptir. Bu alanlarda yapılacak iyileştirmeler, Türkiye’nin uluslararası öğrenci tercihlerinde daha rekabetçi bir konuma gelmesini sağlayacaktır.

Uluslararası öğrenci hareketliliği, yalnızca bireysel öğrenim deneyimlerini değil, aynı zamanda ülkelerin ekonomik, kültürel ve diplomatik kapasitelerinin şekillendirilmesinde de belirleyici bir olgudur. Türkiye, sahip olduğu jeopolitik konum, tarihsel birikim ve kültürel çeşitliliğin güçlü bir dışı açılım avantajı sayesinde bu alanda önemli bir çekim merkezi haline gelme potansiyeline sahiptir. Bu raporda sunulan politika önerileri; öğrenci destek sistemlerinden burs mekanizmalarına, tanıtım stratejilerinden mezun ilişkilerine kadar geniş bir yelpazede, Türkiye’nin küresel yükseköğretim arenasındaki varlığını güçlendirme ve tercih edilir bir ülke haline katkı sunmayı amaçlamaktadır. Atılacak bütüncül ve stratejik adımlar sayesinde, Türkiye yalnızca uluslararası öğrenci sayısını artırmakla kalmayacak; aynı zamanda nitelikli eğitim hizmeti sunan, çokkültürlü öğrenme ortamları sağlayan ve küresel ölçekte akademik iş birliklerini güçlendiren bir yükseköğretim ekosistemine dönüşebilecektir.

KAYNAKÇA

- Acar, E. (2016). *Faculty perception on international students in Turkey: Benefits and challenges. International Education Studies*, 9(5), 1–11.
- Akpınar, T., & Küçüköksel, Ç. (2022). Dünyada ve Türkiye’de uluslararası öğrenci hareketliliği ve ülkelere katkıları. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences*, 8(02), 140–151.
- Altbach, P. G., & Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3–4), 290–305. <https://doi.org/10.1177/1028315307303542>
- Arslan, K. (2024). *Eğitim diplomasisi ve yükseköğretim politikası bağlamında yumuşak güç unsuru olarak uluslararası öğrenciler* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- de Wit, H. (2002). *Internationalization of higher education in the United States of America and Europe: A historical, comparative, and conceptual analysis*. Greenwood.
- de Wit, H., & Altbach, P. G. (2021). Internationalization in higher education: Global trends and recommendations for its future. *Policy Reviews in Higher Education*, 5(1), 28–46. <https://doi.org/10.1080/23322969.2020.1820898>
- Erciok, B., & Arastaman, G. (2022). Understanding the internationalization of higher education in Turkey: The meaning and current policies. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14(4), 1107–1124.
- Günay, D., & Günay, A. (2011). 1933’ten günümüze Türk yükseköğretiminde niceliksel gelişmeler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 1–22.
- Institute of International Education. (2024). *Project Atlas infographic 2024: Global mobility trends*. <https://www.iie.org/research-initiatives/project-atlas/>
- Kondakçı, Y. (2011). Student mobility reviewed: Attraction and satisfaction of international students in Turkey. *Higher Education*, 62(5), 573–592. <https://doi.org/10.1007/s10734-011-9402-2>
- Musaöğlı, B. N. (2016). Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin entegrasyon süreci. *Türk Dünyası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 12–24.
- Özer, M. (2012). Türkiye’de uluslararası öğrenciler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 10–13.
- Polat, M., & Arslan, K. (2022). General adaptation scale for international students: Development and validation. *Psycho-Educational Research Reviews*, 11(2), 121–146.
- Seggie, F. N., & Ergin, H. (2018). *Yükseköğretimin uluslararasılaşmasına güncel bir bakış: Türkiye’de uluslararası akademisyenler*. SETA.
- Times Higher Education. (2025, March 9). *World University Rankings 2024–2025*. <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/latest/world-ranking>
- Wu, H., & Zha, Q. (2018). A new typology for analyzing the direction of movement in higher education internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 22(3), 259–277. <https://doi.org/10.1177/1028315318765633>
- Yılmaz, G., & Güçlü, N. (2021). Türkiye’de uluslararası öğrenci hareketliliğinin görünümü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(1), 244–256.
- Yükseköğretim Kurulu. (2025). *2024–2025 öğretim yılı uluslararası öğrenci istatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr>